

Novi pravopis, je tudi gosp. pisatelju glavo zmešal, tako da piše dosledno »oberski« na str. 6. in 7., a »ogrski« na str. 9.

Knjigo priporočamo učiteljem.

S. Rutar.

Ljubljanska meščanska godba. Bil je gotovo nedostatek, da ni imela Ljubljana, stolno mesto Kranjske in metropola slovenska, svoje civilne godbe.

Kdor količkaj pozna druga manjša mesta kjersibodi, ve, da se malone povsod dobi kaka mestna ali meščanska ali kaka druga civilna godba. Osebito pri bratih Čehih ga ni kmalu trga, ki bi ne imel svoje godbe; tudi nekateri naši trgi in celo vasi, pa nekatera manjša mesta imajo za svoje razmere in potrebe primerno godbo.

Ljubljana je imela pač svoječasnó »Feuerwehr-Musik«, pozneje »Laibacher Musik«, a bila ni gotova ni ena ni druga na svojem mestu in ni zadoščala glasbenim potrebam in zahtevam vobče, še manj pa slovenskim.

V najnovejšem času se je pa vendarle pričelo misliti na ustanovitev dobre civilne godbe. Mestni občini sami se sicer ni posrečilo postaviti take godbe na noge, vendar je ž njeno pomočjo in podporo to dosegel za to izvoljeni pripravljavni godbeni odbor.

Danes ima Ljubljana svojo »meščansko godbo«. Godba nastopa sedaj po potrebi do 30 mož, ki so kos svoji nalogi, saj so skoro vsi dobro izvežbani vojaški dosluženci-godci.

Inštrumenti — godala — so skoro vsi zastopani bodisi pri godbi na lok ali na pihala; tudi oboa, fagot in timpani so zastopani. Da je godba sposobna tudi za proizvajanje težkih skladb, dokazala je že pri prvih nastopih.

Sedaj treba tako godbo vzdržati in skrbeti za njen obstanek in razvoj.

Godbeno vodstvo skrbi za naraščaj z ustanovljeno godbeno šolo z brezplačnim poukom. Godba se sčasoma popolni na število, ki bo presegalo ono vojaških godb, in bode gotovo v ponos ne samo Ljubljani, ampak vsemu narodu.

Godba se vzdržuje sedaj z mestno podporo letnih 8000 kron, s prostovoljnimi prispevki občinstva in z dohodki godbenih koncertov i. t. d.; deželna vlada je brezplačno prepustila več sob za šolo in godbene vaje v starem gimnazijskem poslopju; odbor preskrbuje uradovanje — predsednika, godbenega ravnatelja, tajnika in blagajnika.

O koristi, ki jo bo imela Ljubljana od dobre »meščanske godbe«, govoriti, bi bilo odveč, saj take institucije vsakemu mestu privabijo tudi tujcev in drugih, ki se stalno nastanijo tam, kjer najdejo razvedrila in zabave; javni koncerti, mirozovi so povsod meščanstvu in drugim dobrodošli.

»Ljubljanska meščanska godba« pa bo za nas Slovence še nekaj več nego v zabavo. Ta institucija mora postati za nas tudi kulturnega pomena.

Dasi se pri nas glasba vobče mnogo goji, posebno petje, glasovir in gosli, in tudi glasbena literatura v tem vidno napreduje, treba priznati, da smo zaostali v orkestralni muziki in še bolj občutimo pomanjkanje slovenskih skladb za godbo na pihala (Blechmusik).

Vobče se naši skladatelji malo bavijo z orkestralno glasbo, še manj z drugo (na pihala), in to največ radi tega, ker imajo malokje prilike, da bi se njih skladbe le samo poskušale, kaj še proizvajale. Pripeti se, da kdo napiše večje glasbeno delo, ne da bi imel prej prilike, se količkaj o efektih posameznih mest v partituri prepričati, nego pri prvi predstavi ali kvečjemu pri eni glavni skušnji, ko je pa seveda že prepozno kaj popravljati. Da bode v tem obziru sedaj skladateljem slovenskim dosti olajšano, ni nikakega dvoma, saj bode »meščanska godba« v prvi vrsti gojila slovensko in slovansko glasbo in z veseljem sprejela in poskusila dela naših domačih umetnikov in občinstvo ž njimi seznanjala.

S tega umetniškega stališča v prvi vrsti je z veseljem pozdravljati novo ustanovljeno meščansko godbo.

L. Pahor.

Upodabljajoča umetnost.

Sodbe¹⁾ drugih časopisov o naši umetniški razstavi. V karlovačkem »Svjetlu« z dne 30. septembra piše g. M. Marjanović med drugim tako:

»Na celoj je izložbi svakako najbolji Ferd Vesel. Njegove su slike pune »Stimmung-a«, snažne i duboke. Vesel je slikar sumraka, na njegovim slikama vidimo sve nuançe polusvjetla. Riedko kada se bavi proučavanjem efekata sunčanih zraka, ali tim ima više studija svjetla, kad se radja i kad umire. I onda postavlja u takove studije polumraka svoje ljude: u jutro n. pr. spremanje mlade na vjenčanje, na večer za dubokog sumračja pričanje priča, ili kaku laku obiteljsku igru, kućnu zabavu, ili u noći u osvjetljenje od rumene lampice postavlja milosrdnicu, kako njeguje ranjenika, ili nam podaje krajine za tihe večeri. I sve to iznaša sa posebnom ljubavi poznavaoća, sa posebnom ljubavi za zeleno: na većini njegovih slika, studuje zelenilo za raznog osvjetljenja. Od njegovih portreta osobito se iztiču: Proletarac i ljubav, oba duboke študije. Njegov proletarac osvjetljen sa strane, starac je izmučen u borbi, pust i sam, njegove oči još dosta žive gledaju dobrim pogledom, al taj pogled kao da patnički nešto pita, neki zašto? Njegova »ljubav« je skroz originalno shvaćena; naliči više na kakovu sveticu (oko glave joj zelena), simbolično? aurela, pogled pun ozbiljnosti i dubine. Vesel je svakako najdublja individualnost na izložbi, a on je ujedno i gotov već umjetnik. — Rikard Jakopič je, što se naravi tiče, podpuni kontrast Veselu. On ljubi snažne boje, boja ljubi eksperimenat, ne plaši se najsmjelijih i, kako nekoji kažu, najdrzovitijih i »najnenaravnijih« kombinacija. Na njegovim slikama svet kipi, sve kriči, sve se grudaju žarke rumene, narančaste ili violetne boje. Jakopič traži pravi ton i hoće da nadje svoj ton, idući svojim slobodnim cestama. Njegov radnik, što počiva na stogu siena, sasma je žut, ciela je slika žuta. Njegov portret gradskega fićfirića što sjedi na divanu, duboko je modar, ali svaka je njegova radnja tako snažna, tako se namiće, tako je plastična, da se sve čini, é će sad na izkočiti iz okvira. Na njegovim figurama svjetlo vrije. Njegov veslač pričinja se kao kaki silni div, a sve radi silnih svjetlih boja. Jakopič nije risač, njegova snaga nije

¹⁾ Objavljamo jih, ne da bi se čisto strinjali ž njimi.

Uredništvo.